- Το *Αναπάντεχο* στο Θέατρο Εμπρός –

Μελλοντικές Προσδοκίες

της Ειρήνης Μ. Μουντράκη

Ο Φαμπρίς Μελκιό είναι ένας νέος Γάλλος συγγραφέας που ο Πέτρος Σεβαστίκογλου μας τον γνώρισε τον Φεβρουάριο του 2004 ανεβάζοντας το έργο του *Η μοιρασιά του διαβόλου* στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος. Έργο γραμμένο στη Βοσνία, με αφορμή τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία και με ήρωες εμπνευσμένους από υπαρκτούς ανθρώπους που βίωσαν τον πόλεμο και τα δεινά του.
Ο Μελκιό, σε ηλικία μόλις 32 ετών, έχει αποσπάσει σημαντικά θεατρικά βραβεία στη χώρα του ενώ τα έργα του έχουν μεταφραστεί στα ισπανικά, τα γερμανικά και τα ιταλικά. Έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα και με το παιδικό θέατρο.
Τα έργα του χαρακτηρίζονται από την αυτοψία, τη σωματικότητα και την ποιητικότητα. Προκειμένου να αντιμετωπίσει ικανά τις ανάγκες του εκάστοτε έργου που γράφει ταξιδεύει. *Η μοιρασιά του διαβόλου* τον οδήγησε στη Βοσνία, το *Αναπάντεχο* στην Αφρική. Η συγγραφή μετατρέπεται από πνευματική σε σωματική εργασία. Αφουγκράζεται το σώμα του και οι υπαγορεύσεις του μετατρέπονται σε λόγια. Η προσπάθεια του έγκειται στη μεταφορά της ενέργειας από το σώμα στον λόγο. Η μέθοδος του μοιάζει με πείραμα: βιώνει αυτό που γράφει για να διαπιστώσει αν το έργο του θα το βιώσουν και οι θεατές. Σε αντίθετη περίπτωση το πείραμα έχει αποτύχει.
Στο *Αναπάντεχο* η ηρωίδα του, η Λίαν, είναι μια νέα γυναίκα που αρνείται να αποδεχθεί το χαμό του άνδρα της και επομένως τη χηρεία της. Η απουσία του άνδρα είναι τόσο ισχυρή που μετουσιώνεται σε δεσποτική παρουσία. Στην προσπάθεια της να επιβιώσει η Λίαν καταφεύγει στην επινόηση μιας φανταστικής πραγματικότητας στην οποία ο άντρας υποτίθεται πως συμμετέχει ενεργά αφήνοντας της καθημερινά ένα μπουκαλάκι που περιέχει μία ανάμνηση από την κοινή ζωή τους. Η αναμονή της επιστροφής του και η άρνηση της να αποδεχθεί την πραγματικότητα υπάρχει κίνδυνος να την οδηγήσουν στον αποκλεισμό της από τη ζωή. Σταδιακά το συναίσθημα της αυτοσυντήρησης θα επικρατήσει και ο πόνος μετατρέπεται σε δημιουργία, σε αναζήτηση που θα οδηγήσει σε συμβιβασμό με τον νέο της εαυτό. Θα τολμήσει να ταξιδεύσει στον κόσμο, στις πιο δύσκολες γωνιές του και να φωτογραφήσει τη φρίκη του πολέμου. Του πολέμου που έχει γίνει χόμπι καταστρατηγώντας τα εγώ, τις επιθυμίες και τις ανάγκες των ανθρώπων. Θα βρει το θάρρος να αντιμετωπίσει τις πιο δύσκολες καταστάσεις της ζωής και έτσι να συμφιλιωθεί με τον εαυτό της και το παρόν της. Το έργο γίνεται ο ύμνος της πάλης του ανθρώπου με τον ίδιο του τον εαυτό που αρνείται να αποδεχθεί τη νέα του εικόνα και τις αλλαγές που επιφέρει η ζωή. Της συνειδητοποίησης πως: «.. η ζωή είναι αυτό που μας συμβαίνει όταν κάνουμε κάτι άλλο».
Η σκηνοθεσία του Πέτρου Σεβαστίκογλου κατάφερε να «διαλύσει» με επιτυχία τη μονολογικότητα του έργου και να του προσδώσει παλμό, διαλογικότητα και πολυφωνία. Η μετάφραση που υπογράφει ο ίδιος διατήρησε την ποιητικότητα της γλώσσας του Μελκιό καθώς και το πάντρεμα της με την καθημερινή της εκδοχή. Η σκηνοθεσία σεβάστηκε και τόνισε τη μουσικότητα και τον ρυθμό της γραφής ανταποκρινόμενη στις ανάγκες που η ίδια η γραφή του έργου υπαγορεύει. Η αποτελεσματική σκηνοθεσία είναι εμφανής και στο αβίαστο πέρασμα μέσα στο χρόνο που στερείται παντελώς την ανάγκη επεξηγήσεων. Οι εικόνες δίνονται με ενάργεια μέσα από τον λόγο, μέσα από την απόδοση της δράσης, δίχως πληκτική περιγραφικότητα.
Η Δήμητρα Λαρεντζάκη είχε συμμετάσχει και στη *Μοιρασιά του διαβόλου*. Τώρα δέχθηκε το βάρος της Λίαν και κατάφερε να ισορροπήσει επιτυχώς ανάμεσα στον πόνο και την ανάγκη για επιβίωση, στην πίκρα και το χιούμορ, στην ειρωνεία και τον σαρκασμό. Ξεπέρασε το

σκόπελο της αφήγησης, γέμισε το θέατρο με εικόνες και διαφοροποιήθηκε κάθε φορά που κλήθηκε να ερμηνεύσει τα πρόσωπα που παρεμβάλλονται στην αφήγηση της χοϊκής Λίαν. Στην αμεσότητα της έκφρασης της και στην άνεση της τεχνικής της οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η δυναμική της παράστασης.
Ο Αντώνης Δαγκλίδης ανέλαβε την ευθύνη της σκηνικής διαμόρφωσης του επάνω χώρου του θεάτρου Εμπρός δημιουργώντας ένα ατμοσφαιρικό, αποπνικτικό δωμάτιο που τόνισαν οι φωτισμοί του Ηλία Κωνσταντακόπουλου. Τη Λίαν επέλεξε να ντύσει ο Δαγκλίδης με ένα μεσοφόρι - νυφικό και ένα αντρικό σακάκι τονίζοντας την ανάγκη για ένωση του θηλυκού στοιχείου με το αρσενικό.
Το *Αναπάντεχο* όμως είναι κυρίως το αποτέλεσμα της επιτυχούς συνεργασίας ενός ευαισθητοποιημένου και μελετημένου σκηνοθέτη και μίας ταλαντούχας ηθοποιού που κατακτά τα εκφραστικά της μέσα.

Περιοδικό ΑΝΤΙ, τεύχος 840, Παρασκευή 8 Απριλίου 2005

